

Маторіна Н. М.

Донбаський державний педагогічний університет

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ БРУНО ШУЛЬЦА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ФІЛОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Одним із ключових напрямів євроінтеграційної політики нашої держави в гуманітарній галузі є активізація системної роботи з інтеграції України в європейський культурний, мистецький, науково-дослідницький та освітянський простір, зокрема інтенсифікація євроінтеграційних процесів у філологічній царині, яка є сьогодні невід'ємною частиною динамічних процесів в українському суспільстві, виступаючи чи не найголовнішим каталізатором формування нових стандартів мислення, генератором нових ідей, запорукою дієвого інтеграційного поступу до європейських стандартів. У статті здійснено спробу узагальнити й систематизувати багатоманітну інформацію про Міжнародний фестиваль Бруно Шульца, який відбувається кожні два роки (від 2004) у місті Дрогобич Львівської області. Фестиваль, який присвячено всесвітньо відомому космополітичному митцю, «унікальному українцю» єврейського походження, який писав польською мовою, Бруно Шульцу. Фестиваль, який сприймається сьогодні як зразок довгострокового партнерства світової, насамперед європейської шульцівської спільноти, свого роду «двигун» реалізації євроінтеграційних прагнень української інтелектуальної еліти. Фестиваль, який відбувається систематично щодвароки у форматі різноманітної інформаційної та просвітницької роботи культурологічного й мистецтвознавчого спрямування. Основні імпрези Шульцфесту, як-от інавгураційні лекції, шульцознавчі конференції, авторські й літературні зустрічі, семінари, дискусії, презентації книжок Бруно Шульца і про Бруно Шульца, мистецькі проекти – вернісажі художніх та фотовиставок, концерти, перформанси, театральні вистави, музичні проекти, кіно, традиційна факельна хода тощо, безумовно, сприяють активізації сучасного перебігу євроінтеграційних процесів сьогоднішнього філологічного спрямування. Вочевидь, Міжнародний Шульцівський фестиваль став потужним засобом якісної трансформації українського суспільства на шляху європейської інтеграції в гуманітарній сфері, зокрема й філологічній.

Ключові слова: Європейський Союз, Україна, євроінтеграція, європейський вимір, філологія, Бруно Шульц, Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі.

Фото Державного прапора України та Прапора Європейського Союзу;
візитівка X Шульцфесту в Дрогобичі

Джерело: фото взято з відкритих джерел

Шульцівський Фестиваль у Дрогобичі стає вже імпрезою, добре відомою у світі, і притягує – без будь-якого перебільшення – людей науки, літератури, культури, мистецтва з усього світу.

*Віра Меньок*¹

Шульц є квінтесенцією культурного досвіду Центрально-Східної Європи першої третини ХХ століття. Якби не трагічна смерть, він міг би і далі розвиватися і згодом, безумовно, став би лауреатом Нобелівської премії з літератури.

*Андрій Павлюшин*²

Хоча очевидно є належність творчості Бруно Шульца до трьох культур, насправді ж вона міцно вписана у контекст світової культури.

*Наталія Філевич*³

Постановка проблеми. Європейський Союз є політичним, економічним і культурним об'єднанням 27-ми європейських держав з ознаками конфедерації. Двосторонні відносини в галузі міжнародної політики, економіки, освіти, науки та культури розвиваються також між Європейським Союзом та Україною: європейська інтеграція є стратегічною ціллю нашої держави, хоча, вочевидь, співпраця між Україною та ЄС має велике значення для обох сторін. Наразі (точніше з 23 червня 2022 року) Україна – кандидат на членство в Європейському Союзі, на шляху до якого зробила багато зусиль. Одним із пріоритетних напрямів євроінтеграційної політики нашої держави є інтенсифікація системної роботи з інтеграції України в європейський культурно-мистецький, науковий, дослідницький та освітнянський простір, розвиток співробітництва між Україною та ЄС у сфері науки, культури та освіти, зокрема активізація євроінтеграційних процесів у філологічній царині, яка є сьогодні невід'ємною частиною динамічних процесів в українському суспільстві, виступаючи чи не найголовнішим каталізатором формування нових стандартів мислення, генератором нових ідей, запорукою дієвого євроінтеграційного поступу. Активним «учасником» євроінтеграційних процесів культурологічного спрямування у сфері філології, без жодних

сумнівів, можна вважати Міжнародний фестиваль Бруно Шульца, який проходить кожні два роки, починаючи з 2004, у місті Дрогобич Львівської області. «Творчість Шульца постійно надихає митців із різних сфер культури та мистецтва. Вона провокує їх вести полеміку чи відкривати таємниці сучасності, вирішувати загальнолюдські проблеми, зокрема й проблеми творчості. Шульц унікальний, бо дарує невпинну силу універсального натхнення. Оскільки мистецтво існує в діалозі з минулим і майбутнім, то із Шульцом, постаттю європейської та світової культури, нам судилося зустрічатися постійно» [цит. за: 13, online]. Саме цими словами *Гжегожа Юзефчука, артдиректора фестивалю, можна стисло схарактеризувати роль і місце Шульцфесту – Шульцівського фестивалю – в активізації сучасного перебігу євроінтеграційних процесів у філологічній царині та сприянні розвитку в нашій державі європейських норм і стандартів.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Євроінтеграція, європейський вимір – сучасні провідні тенденції, ключові пріоритети, модернізаційні процеси, основні виклики та нові можливості, проблеми, досвід, перспективи тощо – є предметом наукових напрацювань різноманітного спрямування, зокрема й філологічного: проводять наукові конференції, публікують монографії, підручники, наукові, науково-методичні, науково-популярні, довідкові статті; захищають ґрунтовні дисертації; різноманітні аспекти співпраці України та Європейського Союзу в галузі мистецтва, науки, освіти й культури аналізують А. М. Круглашов, О. А. Заболотна, І. Б. Нестеренко, Є. О. Горюнова, І. О. Костира, Ю. Е. Щербаківа, Т. І. Ковальчук, В. В. Копійка, В. А. Манжола, Н. Л. Яковенко, В. Ю. Крушинський, Т. І. Шинкаренко, О. А. Коппель, Ю. В. Павленко, Є. Є. Камінський та ін. [7; 10–12; 14]. Можна акцентувати на розвідці науково-популярного характеру із журналістським нахилом Наталії Філевич «Бруно Шульц. Життя після життя», у якій йдеться, зокрема, і про Шульцфест. Авторка слушно зауважує: «Завдяки Шульцівському фестивалеві Дрогобич став світовим центром досліджень творчості Бруно Шульца, найважливішим місцем циклічних зустрічей дослідників, перекладачів, митців, які вивчають та захоплюються творчістю великого дрогобичанина» [21, online]. Побіжні зауваження щодо Дрогобичського Шульцфесту як безцінного ресурсу та потенціалу на шляху європейськості українського суспільства містять публікації Леоніда Гольберга [7; 8], Лео-

¹ Цит. за: [8, online].

² Цит. за: [16, online].

³ Див.: [21, online]. За традицією, до наукових розвідок про Бруно Шульца підбираємо т. зв. *триєніграф* [оказіоналізм наш – Н. М.] за аналогією до шульцівського *триміста* → Дрогобич – Трускавець – Борислав.

ніда Гольберга та Тетяни Стрільчик [9], Наталії Колегіної [13], Юрія Мартиновича [16], Євгенії Нестерович [18] та ін. Наукових напрацювань узагальнювального спрямування щодо окресленої в розвідці проблеми – презентації Міжнародного фестивалю Бруно Шульца в аспекті його ролі в активізації міжкультурного діалогу у сфері європейської інтеграції та впливу на активний перебіг євроінтеграційних процесів у філологічній галузі, – наскільки нам відомо, немає.

Постановка завдання. Мета наукової розвідки – спробувати систематизувати й узагальнити різнопланову шульцознавчу інформацію про щодворічний Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі як потужний засіб якісної культурознавчої й мистецтвознавчої трансформації українського суспільства на шляху європейської інтеграції та розширення міжнародних зв'язків, зокрема у сфері філології, що, своєю чергою, посприє подальшому формуванню цілісного ґрунтового уявлення про мистецький доробок видатного митця Бруно Шульца в різноманітних мистецьких царинах.

Виклад основного матеріалу. Бруно Шульц (пол. Bruno Schulz; 12 липня 1892 – 19 листопада 1942) – усесвітньо відомий митець єврейського походження, філософ, талановитий письменник, який писав польською мовою (окремі оповідання – німецькою), літературний критик, теоретик літератури, листувальник, знаний педагог, видатний художник, живописець, маляр, графік, рисувальник, перекладач, урешті-решт видатний дрогобичанин, який народився, провів майже все своє життя й загинув від кулі гестапівця в українському провінційному містечку Дрогобич, що на Львівщині. Широта й розмаїття творчих зацікавлень Бруно Шульца вражає, і в кожній з окреслених царин мистецтва, іноді досить віддалених одна від одної, митцеві вдалося досягнути неабияких висот.

Шульцознавці з усього світу однастайні в тому, що Бруно Шульц – космополітичний митець: геній Бруно Шульца належить не одній якійсь нації – чи то українській, чи то польській, чи то єврейській, чи то німецькій, чи то австрійській – а всьому людству; проблеми, які порушує митець у своїй різноманітній творчості, мають загальнолюдські ознаки; багатогранна спадщина митця як синтез кількох культур є прикладом порозуміння й подолання міжнаціональних, міждержавних, міжрелігійних, геополітичних ускладнень, а заходи щодо шанування пам'яті Бруно Шульца, насамперед Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дро-

гобичі, безумовно, посприяють активізації розвитку євроінтеграційних процесів філологічного спрямування в нашій державі, а також ухороненню шульцівського польсько-українського читацького, літературного та мистецького дискурсу до світового, зокрема і європейського. На кілька днів, протягом яких відбувається Шульцівський фестиваль, «Дрогобич стає стольним градом літератури й інших мистецтв, столицею людей з усіх куточків світу, які цінують вишукану прозу Шульца й завдяки яким чудо повернення цього письменника в український контекст» відбувається вже десять Фестивалів поспіль [15, online]. Віра Меньок слушно зауважує, що сьогодні «Шульц – свідчення європейськості України» [цит. за: 7, online], а Фестиваль у Дрогобичі – підтвердження сталого розвитку євроінтеграційних процесів у сфері філології.

Теоретико-методологічним підґрунтям наукової розвідки обрано поняття *євроінтеграція*, *шульцознавство*, *шульціана*, *Шульцфест*, але термінологічний аспект досліджуємо побіжно (крім останнього терміну), бо він потребує глибшого спеціального аналізу й завдання статті це не передбачає.

Європейська інтеграція України, або євроінтеграція – це зближення нашої держави з Європейським Союзом на політичному, економічному та культурному рівнях, узгодження українських та європейських законів, правил і звичаїв, що існують у сучасному суспільстві, тобто насамперед це єдність дипломатична, державно-правова, виробнича, суспільна, духовна, мовно-культурна тощо.

Шульцознавство, або шульцологія⁴ – це галузь літературознавства, що вивчає життєвий шлях та багатобічну творчу спадщину Бруно Шульца, а також місце визначного митця у світовому літературному процесі. Виникнення (зародження) шульцознавства відносять до 20–30-х рр. ХХ ст., коли в прижиттєвих публікаціях про художника та письменника Бруно Шульца формують основні напрями оцінки його різноманітної спадщини.

⁴ Використовуємо систему «шульцівських» – підґрунтям творення яких є ім'я та прізвище видатного митця – літературознавчих термінів, якими послуговуються дослідники творчості Бруно Шульца. Див. про це докладніше наукову розвідку Н. М. Маторіної [17]. Між іншим, «шульцівські» літературознавчі терміни, які утворюються від антропоніма *Бруно Шульц*, дотепер не зафіксовані сучасними українськими словниками літературознавчих термінів, хоча мають тенденцію до подальшого поширення, а потрактування зафіксованих термінів у літературознавчих студіях дослідників спадщини Бруно Шульца, здебільшого, не наводяться. Отже, подальші напрацювання авторки статті в окресленому напрямі є актуальними й доцільними.

У полоністиці утвердилося поняття *schulzologia*.

Шульціана – це «зібрання, сукупність творів літератури і мистецтва, пов'язаних із життям і творчістю Бруно Шульца, а також усі видання його творів» [17, с. 104]. Шульцівських творів (як художніх, так і образотворчих) порівняно з різноманітними розвідками про шульцівську спадщину набагато менше⁵, але, як стверджує знаний шульцолог Андрій Павлишин, «у вивченні, популяризації та мистецькій інтерпретації геніального Бруно місця вистачить усім» [цит. за: 16, online].

Отже, від 2004 р. в Україні проходить найбільш масштабний науково-культурно-мистецько-літературний захід – Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі (= Шульцфест, Шульцівський Фестиваль у Дрогобичі, Шульцівський Фестиваль, Шульцфестиваль, Міжнародний фестиваль Бруно Шульца, Дрогобицький фестиваль Бруно Шульца, Дрогобицький Шульцфест; пол. Międzynarodowy Festiwal Brunona Schulza w Drohobyczu; англ. International Bruno Schulz Festival in Drohobych; скор. Шульцфест/Schulz Fest), який став непересічною культурною подією Галичини. Це єдиний у світі *систематичний* [виділено нами – Н. М.] захід, присвячений видатному дрогобичанинові Бруно Шульцу. Від часу заснування дотепер Фестиваль відбувається незмінно кожних два роки за будь-яких обставин: чи то скрутний матеріальний складник у вигляді певних фінансових труднощів, чи то напад росії на Україну без оголошення війни у 2014 р., чи то пандемія Covid-19 у 2020 р., чи то цьогорічна російська збройна агресія проти суверенітету й цілісності нашої держави тощо. У 2022 році, на який припадає 130-річний ювілей від дня народження й 80-ті роковини від дня трагічної загибелі Бруно Шульца, неймовірно складний X – Ювілейний – Шульцівський фестиваль відбувся попри усілякі мислимі і немислимі перешкоди: усі розуміють, що культурно-мистецько-науково-освітня фронт – це ще одна важлива арена боротьби проти агресії рф на шляху до перемоги України і всього цивілізованого світу над рашистською навалою, бо навіть саме слово *фестиваль* у будь-якому сенсі контрастує з поняттями війни, кровопролиття, агресії, розмиру...

Сьогодні Фестиваль сприймають як узірєць співпраці та довгострокового партнерства світової, європейської (насамперед, польської) і україн-

⁵ «... Бруно встиг залишити нам лише дві збірки оповідань і жменю листів. Якби був опублікований його пропаллий роман, загибла у вогні третя збірка прози, наступні тексти, то він би утвердився, як живий класик» [цит. за: 16, online].

ської шульцівської спільноти, свого роду «двигун» реалізації євроінтеграційних прагнень української інтелектуальної еліти у форматі багатогранної мистецької, культурологічної, науково-дослідної, освітянської, інформаційної, просвітницької тощо роботи з широкими верствами населення.

Саме тут – на Міжнародному Шульцівському фестивалі – уже майже 20 років поспіль Бруно Шульц об'єднує фахівців із різних мистецьких та наукових галузей: художників, письменників, поетів, перекладачів, музикантів, артистів, театралів, журналістів, науковців, які вивчають творчість великого дрогобичанина, зокрема літературознавців, істориків літератури, славістів, мовознавців, перформерів, а також звичайних шанувальників спадщини митця й пересічних любителів мистецтва, «для яких справа і доля автора “Цинамонових крамниць” стає джерелом творчого натхнення, можливістю спілкування позанаціонального і позаполітичного» [7, online]. Завдяки Шульцівському фестивалю Дрогобич став світовим центром досліджень творчості Бруно Шульца, найважливішим місцем постійних зустрічей світової шульцівської спільноти. Безсумнівно, таке спілкування між людьми з різних куточків Всесвіту, з найрізноманітніших міст Європи, Америки, Азії, Австралії у рамках Фестивалю має певні переваги: учасники фестивалних заходів мають можливість дізнатися про те, чого не дізнались у державних закладах освіти, засобах масової інформації, зустрічають старих друзів та знаходять нових знайомих-однодумців. Це рай і для шульцознавців, шульцологів, шульцофілів, шульцоманів, шульцофобів⁶, і для звичайних шанувальників усього креативного в галузі літератури та мистецтва: кожен відкриває тут свого Бруно Шульца, знаходить те, що його найбільше цікавить, щось нове, незвідане, незнане, невідоме. Дрогобич відкритий світу, гостинний, пропонує багато культурних заходів та подій протягом кожного шульцфестівського дня: усі вони дають змогу учасникам відчутти себе справжніми європейцями! Рівень організації вражає! Тут просто хочеться бути весь час. Вхід на всі фестивалні події традиційно вільний.

Організатори фестивалю: Ігор Меньок (1973–2005), ініціатор та перший директор Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі; Віра Меньок, директорка (від 2006 р. до сьо-

⁶ Тлумачення «шульцівських» літературознавчих термінів див. у науковій розвідці Н. М. Маторіної [17, с. 102–106].

годні) Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі. Організатори плідно співпрацюють із національними державними культурними інституціями Польщі, запрошують науковців та митців із різних країн Європи і світу, зокрема, польським співорганізатором Дрогобицького Фестивалю стало створене за активною участю Гжегожа Юзефчука товариство «Фестиваль Бруно Шульца» (Люблін; 2008).

Основну інформацію організаційного спрямування щодо Міжнародного фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі систематизовано в табличному форматі (табл. 1).

Події Фестивалю відбуваються за усталеною структурою: академічна та літературна частини переплітаються з мистецьким компонентом.

Презентуємо основні здобутки й досягнення Шульцівського фестивалю, які, без жодних сумнівів, сприяють активізації й модернізації в сучасному українському суспільстві євроінтеграційних процесів гуманітарного спрямування, зокрема й у царині філології й мистецтвознавства.

Завдяки фестивальному проєкту здійснено й видано переклади українською мовою всіх відомих нині текстів Бруно Шульца: діалогі оповідань «Цинамонові крамниці» (пол. „Sklepy

cynamonowe”) (15 новел) та «Санаторій під Клепсидрою» (пол. „Sanatorium Pod Klepsydrą”) (13 новел), а також 4 новел, які не опубліковані в першодруках цих збірок, так звані «розпорошені оповідання» у перекладі Юрія Андруховича [25]; «Книги листів» – переклав Андрій Павлишин [23] та збірника «Літературно-критичні нариси» – перекладачка Віра Меньок [24].

Окреслимо найважливіші імпрези, які відбувалися впродовж десяти Шульцфестів:

- інавгураційні лекції та концерти на відкритті Шульцфесту;

- академічна частина Шульцівського фестивалю у форматі науково-практичних – т. зв. шульцознавчих – конференцій. Після кожного Шульцфесту видаються післяконференційні наукові колективні монографії, які підсумовують кожну шульцознавчу конференцію, з текстами польською, українською та англійською мовами [1–6; 19; 22];

- авторські зустрічі, вечори, екскурсії; книжкові виставки; літературно-художні зустрічі; семінари, зокрема культурознавчо-історичні; дискусії митців, режисерів, перекладачів художніх творів, присвячені життю і творчості Бруно Шульца (та іншим польським письменникам-авангардистам);

Таблиця 1

№	Термін проведення	Програма фестивалю (покликання)	Гасло фестивалю
I	12–18 липня 2004 р.	https://dro-e.blogspot.com/2014/09/miedzynarodowy-festiwal-brunona-schulza.html	Шульц – Гомбрович – Віткевич
II	13–19 листопада 2006 р.	https://dro-e.blogspot.com/2014/09/miedzynarodowy-festiwal-brunona-schulza.html	Бруно Шульц і культура Пограниччя
III	26–30 травня 2008 р.	https://city-adm.lviv.ua/news/culture/1606-2008-05-26	Рецепція творчості Бруно Шульца в сучасному світі
IV	24–30 травня 2010 р.	https://dspu.edu.ua/polonist/mizhnarodnij-festival-bruno-shulca-u-drogobichi-4/	Шульцівські інспірації в літературі
V	6–12 вересня 2012 р.	https://lviv-online.com.ua/events/festival/v-mizhnarodnyj-festyval-bruno-shulca/	Бруно Шульц як філософ і теоретик літератури
VI	26–30 травня 2014 р.	http://maydan.drohobych.net/?p=28194	Бруно Шульц: тексти і контексти
VII	3–9 червня 2016 р.	https://zbruc.eu/node/52259	Бруно Шульц і сучасна теорія культури
VIII	1–7 червня 2018 р.	https://dspu.edu.ua/viii-mizhnarodnyj-festyval-bruno-shulca-u-drogobychi/	Бруно Шульц: філософія, поетика та інші перспективи місця
IX	15–21 листопада 2020 р.	https://old.loda.gov.ua/news?id=55027 https://dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/program_ix-schulzfest_ua.pdf	Бруно Шульц: арка уяви
X	Дві локації: Люблін → 7–10 липня, Дрогобич → 12–17 липня 2022 р.	https://tyktor.media/novyny/schulzfest-2022/	
Вебсайт Фестивалю → http://schulzfest.blogspot.com/ Офіційна сторінка Фестивалю у Facebook → https://www.facebook.com/schulzfest			

міжнародні перекладацькі майстер-класи тлумачів творів Бруно Шульца; презентації книжок Бруно Шульца і книжок про Шульца; промоції книги; читання творів видатного письменника; зазвичай заходи супроводжуються мультимедійними презентаціями;

- мистецькі проєкти: вернісажі художніх та фотовиставок (індивідуальних та колективних); концерти; перформанси; театральні вистави; поетичні, музичні чи поетично-музичні проєкти; кінопроєкти, зокрема перегляди та обговорення найвідоміших художніх фільмів за мотивами творчості Бруно Шульца, Вітольда Гомбровича, Станіслава Ігнація Віткевича та ін.; віртуальні мандрівки місцями життя та творчості Бруно Шульца; шульцівські подорожі Галичиною; інсталяції; перформативно-музичні читання; відвідини музеїв; літературно-краєзнавчо-товариські подорожі; привітальні коктейлі; рекреації на лоні українських краєвидів; інтердисциплінарні мистецькі майстер-класи; скульптурні дійства; програми-офф; воркшопи;

- факельні походи – це частина кожного Фестивалю – традиційний смолоскип із зупинками коло місць життя та творчості Бруно Шульца у Дрогобичі («із читанням у мерехтливому світлі факелів» уривків із його творів...

Назвемо кілька конкретних шульцфестивальських подій, щоб дати змогу «посмакувати» Фестивалем Бруно Шульца у Дрогобичі (між іншим, проілюструвати перебіг Фестивалю кількома подіями дуже непросто!): «Цинамон: поетично-музичний проєкт Юрія Андруховича з польським музичним колективом «Карбідо» (Вроцлав) (III Шульцфест); мультимедіальна презентація «Про присутність Шульца в різних культурах» → розповіді й дискусії перекладачів Бруно Шульца, як-от Мадлен Г. Левін (переклади англійською), Вей Юнь Лін-Гурецька (китайською), Лоренцо Помпео (італійською), Ксав'єр Фарре (іспанською), Дорін Дауме (німецькою), Юдита Прайс і Йорган Хірман Монрад (данською), Габор Кернер (угорською), Кристина Годун (румунською), Андрій Павлишин (українською) (V); авторська зустріч з Агатою Тушинською та презентація її книжки «Наречена Шульца» [20] (VII); вернісаж виставки «Бруно Шульц серед митців свого часу» (із фондів Львівської національної галереї мистецтв ім. Бориса Возницького) → картини, графічні роботи і малюнки 35 художників, які брали участь у виставках разом із Бруно Шульцом, зокрема, це Зефірин Цвіклінський, Ксаверій Дуніковський, Ерно Ерб, Стефанія Гебус-Бара-

нецька, Якуб Гляснер, Марцелій Гарасимович, Властимил Гофман, Марцін Кітц, Фрич Кляйнман, Олена Кульчицька, Ярослава Музика, Анджей Пронашко, Казімеж Сіхульський, Маргіт Сельська-Райх, Роман Сельський, Іван Труш, Войцех Вайс, Леон Вичулковський, Станіслав Виспянський та ін. (VIII); виставка фотографій «Шульцівські подорожі Галичиною» Марка Саньйоля (Париж) (VIII); театр «A Turma do Dionísio» (Санту-Анжелу, Бразилія) (VIII); моно-вистава «Санаторій під Клепсидрою», виконує Джерсон Вінценте Фонтана; дискусійна зустріч з Анною Кашубою-Дембською «Шульцівські мотиви та Жінки Шульца» (VIII); концерт → Сергій Жадан і «Собаки» (VIII); інавгураційна лекція Сергія Жадана «Шульц: видива і відлуння» (IX); факельна хода «Ці місто й околиця зімкнулись у самодостатній мікрокосмос» місцями життя та творчості Бруно Шульца у Дрогобичі (IX); відеозв'язок «Шульц, тобто світ» із перекладачами Шульца та шульцознавцями зі світу (Бразилія, Чехія, Франція, Іспанія, Японія, Тайвань, США, Угорщина, Велика Британія, Італія, Хорватія, Сербія, Грузія, Греція) → віртуальна мандрівка місцями життя та творчості Бруно Шульца в день 130-річчя митця (X); читання есеїв «Бруно Шульц: жажіття й уява» (Тарас Прохасько, Євген Нахлік, Андрій Любка, Юрко Прохасько, Моніка Шнайдерман, Міхал Клінгер, Данило Ільницький, Віра Меньок, Юзеф Олейнічак, Юрій Винничук, Андрій Павлишин, Зоряна Рибчинська, Остап Сливинський, Александра Наруг) (X); коментована поетична антологія «Україна віршів → вірші в укриттях» (Яцек Подсядло, Марцін Сендецький, Григорій Семенчук, Остап Сливинський, Юрій Федчук, Павел Прухняк, Катерина Калитко, Юзеф Олейнічак, Ія Ківа, Алла Татаренко) (X); мистецька інсталяція, дійство *in situ, universum* «Зорі провінції» Нікіти Кадана (вистава за Бруно Шульцом – у режисерії Івана Шарана, за участі акторів із Маріуполя, Сєверодонецька, Харкова, Києва, Дрогобича) (X); шульціана: студійний виїзд до Львова – відвідини Львівської Політехніки «Слідами Бруно Шульца» → демонстрація *sliché-verre* в Музеї фотографії наукової бібліотеки Львівської Політехніки, перегляд фільму Осипа Куриласа «Повернення в історію» та зустріч з режисером Романом Метельським, візит у Дзизі (X) тощо.

Це, зрозуміло, не все, а лише «ядро» щодворічних фестивальних тижнів, бо все просто неможливо перелічити: Шульцфест став вельми багатогранним, тут представлені найрізноманітніші

культурні, художні, мистецькі, наукові царини; програми всіх Шульцівських фестивалів, українські насичені й напрохуд різноманітні⁷...

Висновки. Важко переоцінити важливість для України розвитку всебічних відносин із Європейським Союзом. Культурно-мистецький чинник безпосередньо впливає на динаміку європейської інтеграції і є одним із вагомих складників формування європейської ідентичності, бо має визначальне і багатофункціональне значення в євроінтеграційних процесах. Підсумовуючи, акцентуємо: Шульцфест як визначна культурно-мистецька і наукова подія – це запорука розвитку й утримання впевненого курсу на європейську інтеграцію, на процес розбудови дедалі тіснішого союзу між народами Європи. Об'єднана Європа має всі можливості, зокрема й через такі масштабні проєкти, як Міжнародний Фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі, стати ефективною інституцією для забезпечення розвиненого культурного online].

співробітництва, міжкультурного діалогу, розвитку полікультурності як чинника зовнішньої та внутрішньої політики європейських держав.

Кожен Шульцфест має свої несподіванки, сюрпризи, цікавинки, певні відкриття й одкровення. Слушним є твердження Генрика Літвіна, польського історика та дипломата, Надзвичайного й Повноважного Посла Польщі в Україні (2011–2016) про те, що Шульцівський Фестиваль у Дрогобичі – одна з найважливіших і наймасштабніших українсько-польських ініціатив: «Зацікавлення < ... > заходом щоразу зростає. < ... > адже культура – це те, що здатне об'єднувати людей [виділено нами – Н. М.]. Маємо добру традицію і будемо її продовжувати та розвивати. Адже вона дозволяє, розмовляючи і пам'ятаючи про Бруно Шульца, повертатися в пам'яті до світу, котрого вже нема, але який значно вплинув на розвиток і польської, і української, і загалом європейської культури минулого століття» [цит. за: 9,

Список літератури:

1. Антологія наукових матеріалів трьох міжнародних фестивалів Бруно Шульца в Дрогобичі / за ред. Віри Меньок; Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка. Дрогобич : Коло, 2008. 160 с.
2. Бруно Шульц і культура Пограниччя: матеріали двох перших едіцій Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі / Польський Інститут у Києві, Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка; наук. ред. В. Меньок. Дрогобич : Коло, 2007. 396 с.
3. Бруно Шульц і сучасна теорія культури: матеріали VII Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / за ред. Віри Меньок. Дрогобич : Посвіт, 2018.
4. Бруно Шульц : тексти і контексти : матеріали VI Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / редакція Віри Меньок; Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2016.
5. Бруно Шульц як літературний герой – Шульцівські інспірації та інтерпретації. Літературні та наукові нотатки IV Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі. Дрогобич : Швидкодрук, 2010. 208 с.
6. Бруно Шульц як філософ і теоретик літератури: матеріали V Міжнародного фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі / Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка; редакція В. Меньок. Дрогобич : Коло, 2014. 782 с.
7. Гольберг Л. Віра Меньок: «Шульц – свідчення європейськості України». *Збруч*. 26.05.2014. URL: <https://zbruc.eu/node/22727>.
8. Гольберг Л. Люди, Місто, Шульцфест-2014. *Майдан: дрогобицька Інтернет-газета*. 18.05.2014. URL: <http://maydan.drohobych.net/?p=28303>.
9. Гольберг Л., Стрільчик Т. Все не переповісти – необхідна присутність особиста. Шостий Дрогобицький Шульцфест. *Майдан: дрогобицька Інтернет-газета*. 01.06.2014. URL: <http://maydan.drohobych.net/?p=28457>.
10. Горюнова Є. О. Євроінтеграція. Київ : Академвидав, 2013. 224 с.
11. Європейські інтеграційні процеси у XXI столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 березня 2018 р.). Київ : Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції, 2018. 677 с.
12. Ковальчук Т. І. Міжкультурна співпраця Європейського Союзу та України та місце України у

⁷ Для підтвердження наведемо такий факт: лише одна програма тижневого (наприклад, VII Шульцфесту) займає 20 сторінок стильної брошури: від 9 ранку, коли починалась наукова конференція, і до 11 вечора, коли завершувались останні вистави чи концерти, у Дрогобичі (або й у Трускавці чи навіть у Львові) відбувалося щось атракційне [18].

формуванні єврокультурних стратегій. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наукових праць*. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2008. Вип. 77 (ч. I). С. 65–71.

13. Колегіна Н. «Шульцфест – це нескінченність, у якій кожен може знайти себе»: директорка фестивалю Віра Меньок. *Тиктор media*. URL: <https://tyktor.media/mandrivka/shultsfest-2022/>.

14. Круглашов А. М. Співпраця України та Європейського Союзу в галузі освіти і науки. *Політичний менеджмент*. 2005. № 4. С. 115–126.

15. Любка А. Усі дороги ведуть у Дрогобич. *День*. 1 червня 2018 р. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/kultura/usi-dorogy-vedut-u-drohobych>.

16. Мартинович Ю. День народження Бруно Шульца. Геній з Дрогобича, який міг би отримати по війні Нобелівську премію. *Еспресо*. 12 липня 2021 р. URL: <https://zahid.espresso.tv/den-narodzhennya-bruno-shultsa-geniya-z-drohobicha-yakiy-mig-bi-otrimati-po-viyni-nobelivsku-premiyu>.

17. Маторіна Н. М. «Шульцівські» літературознавчі терміни як об'єкт термінологічного дослідження (на матеріалі індивідуально-дослідницької роботи з історії зарубіжної літератури). *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*: [збірник]. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 36. С. 102–106.

18. Нестерович Є. Півміста чи півтора: чи зможе Бруно Шульц стати міським брендом Дрогобича. *Українська правда*. 16 червня 2016 р. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2016/06/16/214052/>.

19. Сучасна рецепція творчості Бруно Шульца: наук. матеріали III Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка, Т-во «Фестиваль Бруно Шульца» у Любліні; за ред. Віри Меньок. Дрогобич : Коло, 2009. 302 с.

20. Тушинська А. Наречена Шульца / пер. з пол., прим. та комент. Віри Меньок. Чернівці : Книги – XXI, 2018. 368 с.

21. Філевич Н. Бруно Шульц. Життя після життя. *Збруч*. URL: <https://zbruc.eu/node/102627>.

22. Шульцівські інспірації в літературі: наук. матеріали IV Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / за ред. Віри Меньок. Дрогобич : Коло, 2010. 359 с.

23. Шульц Б. Книга листів / укл. Єжи Фіцовський; пер. з пол. А. Павлишин. Київ : Дух і літера, 2012. 360 с.

24. Шульц Б. Літературно-критичні нариси / опрацювання та передмова – Малгожата Китовська-Лисяк; переклад з пол. та післямова – Віра Меньок. Київ : Дух і літера, 2012. 176 с.

25. Шульц Б. Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича: оповідання; переклад із польської. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. Вид. четверте. 384 с.

Matorina N. M. Bruno Schultz international festival in the context of European integration processes of the philological direction

One of the key directions of the European integration policy of our state in the humanitarian field is the activation of systematic work on the integration of Ukraine into the European cultural, artistic, scientific, research, and educational space, in particular; the intensification of the European integration processes in the field of philology, which is today an integral part of dynamic processes in the Ukrainian society, acting as perhaps the most important catalyst for the formation of new standards of thinking, a generator of new ideas, a guarantee of effective European integration progress. The article attempts to summarize and systematize the multifaceted information about the Bruno Schulz International Festival, which has taken place every two years (since 2004) in the town of Drohobych, Lviv region. The festival, which is perceived today as an example of a long-term partnership of the global, primarily European Shultz community, is a kind of “engine” for the realization of the European integration aspirations of the Ukrainian intellectual elite. The festival, which takes place systematically every two years in the format of a variety of informational and educational work in the field of culture and art artistic studies. The main events of the Schulzfest, such as inaugural lectures, Schulz scholarly conferences, author and literary meetings, seminars, discussions, presentations of books by Bruno Schulz and about Bruno Schulz, art projects – art and photo exhibition openings, concerts, performances, theater performances, musical projects, cinema; the traditional torch procession, etc., definitely contribute to the activation of the modern course of the European integration processes of today’s philological direction. Evidently, the Bruno Schulz International Festival has become a powerful tool for the qualitative transformation of Ukrainian society on the way to European integration in the humanitarian, particularly philological, sphere.

Key words: European Union, Ukraine, European integration, European dimension, philology, Bruno Schulz, Bruno Schultz International Festival in Drohobych.